

KOMISIJA EVROPSKIH SKUPNOSTI

Bruselj, 2.2.2005
KOM(2005) 24 končno

SPOROČILO SPOMLADANSKEMU EVROPSKEMU SVETU

**Skupna prizadevanja za gospodarsko rast in nova delovna mesta
Nov začetek za Lizbonsko strategijo**

Sporočilo predsednika Barrosa
v dogovoru s podpredsednikom Verheugnom

{SEC(2005) 192}
{SEC(2005) 193}

KAZALO

Predgovor	3
Rast in delovna mesta: nov začetek za Lizbonsko strategijo	3
Povzetek	7
1. Gospodarska rast in nova delovna mesta na prvem mestu.....	12
2. Vzpostavimo evropsko partnerstvo za rast in zaposlovanje	14
3. Ukrepi za rast in delovna mesta	15
3.1. Lizbonski akcijski program za Unijo in države članice	15
3.2. Ustvarjanje Evrope, ki bo privlačnejša za naložbe in delo	16
3.2.1. Razširimo in poglobimo enotni trg	16
3.2.2. Zagotovimo odprte in konkurenčne trge v Evropi in zunaj nje	18
3.2.3. Izboljšajmo evropske in nacionalne predpise	18
3.2.4. Razširimo in izboljšajmo evropsko infrastrukturo	19
3.3. Znanje in inovacije za rast.....	20
3.3.1. Povečajmo in izboljšajmo naložbe v raziskave in razvoj.....	20
3.3.2. Omogočimo inovacije, uporabo informacijskih in komunikacijskih tehnologij (IKT) ter trajnostno izrabo virov	22
3.3.3. Prispevajmo k močni industrijski bazi Evrope.....	23
3.4. Ustvarjajmo nova in boljša delovna mesta.....	25
3.4.1. Pritegnimo več ljudi v delovno razmerje in posodobimo sisteme socialne zaščite ...	25
3.4.2. Povečajmo prilagodljivost delavcev in podjetij ter prožnost trgov dela	27
3.4.3. Vlagajmo več v človeški kapital z boljšo izobrazbo, spretnostmi in znanji	28
3.5. Vpliv na gospodarsko rast in delovna mesta.....	29
4. S partnerstvom dogospodarske rasti in delovnih mest.....	30

Predgovor

Rast in delovna mesta: nov začetek za Lizbonsko strategijo

Samo pomislite, kaj bi Evropa lahko bila. Pomislite na začetne moči naše razširjene Unije. Pomislite na njene neizkoriščene možnosti za ustvarjanje blaginje ter priložnosti in pravice, ki jih lahko nudi vsem svojim državljanom. Evropa je lahko motor gospodarskega, socialnega in okoljskega napredka za ves svet.

V duhu tega stvarnega optimizma je Evropska komisija izdelala svoja politična priporočila za vmesni pregled Lizbonske strategije – naše ambiciozne načrte za reformo, s katero je Evropski svet začel marca 2000.

Državljeni Unije so lahko prepričani v naš gospodarski potencial. Uspeh iz druge polovice 20. stoletja predstavlja dragoceno zapuščino. Po pol stoletja miru je naše gospodarstvo eno izmed najbolj razvitih gospodarstev na svetu, države članice pa so združene v edinstveni politični uniji stabilnih in demokratičnih držav. Ta unija je ustvarila enotni trg, temelječ na enotni valuti za sodelujoče članice, ki krepi gospodarsko stabilnost in pogloblja možnosti gospodarskega povezovanja. Razvili smo edinstven socialni model sodelovanja. Naši standardi glede osnovnega izobraževanja so visoki, znanstveni temelji pa že od nekdaj dobro razviti. Evropa je domovina dinamičnih in inovativnih podjetij z izredno konkurenčno močjo. Občasno kažejo tudi izredno sposobnost obnavljanja. Glede trajnostnega razvoja smo napredovali bolj kot katera koli regija na svetu.

To smo lahko dosegli s partnerskim sodelovanjem – evropske institucije, vlada in uprave na državni, regionalni in lokalni ravni, naši socialni partnerji, civilna družba – vsi skupaj strmijo k skupnemu cilju.

Ta zapuščina predstavlja pomemben temelj za uresničitev vizij, ki nas združujejo. V ustavi potrjena vizija o „trajnostnem razvoju Evrope, ki temelji na uravnoveženi gospodarski rasti, stabilnosti cen, polni zaposlenosti, socialnem napredku ter visoki stopnji zaščite okolja ter izboljšanju njegove kakovosti.“

V preteklih 50 letih je bil dosežen izjemen napredek, vendar v spreminjajočem se svetu Evropa ne sme ostati negibna. Zato so pred petimi leti voditelji držav in vlad podpisali visoko zastavljen program sprememb. Zavezali so se, da postane Evropska unija najbolj dinamično in konkurenčno ter na znanju temelječe gospodarstvo na svetu, sposobno trajnostnega gospodarskega razvoja z več in boljšimi delovnimi mesti ter boljšo socialno kohezijo in spoštovanjem okolja.

Danes vidimo, da je bil napredek zelo raznolik. Čeprav so temeljni pogoji za evropsko prenavo izpolnjeni, pa na evropski in nacionalni ravni preprosto ni bilo narejenega dovolj. Tu ne gre le za vprašanje težkih gospodarskih pogojev od začetka Lizbonske strategije, pač pa tudi za rezultat političnih načrtov, saj je strategija postala preobremenjena, pri njenem

izvajanju je primanjkovalo usklajevanja in tudi prednostne naloge so bile včasih sporne. Nekateri zato menijo, da bi morali opustiti ambicije izpred petih let. Komisija se s tem ne strinja. Izzivi, s katerimi se soočamo, so še akutnejši, predvsem zaradi staranja prebivalstva in svetovne konkurence. Če se ne bomo okrepljeni soočili z izzivi, z novim elanom in še bolj osredotočeno, bodo naš model evropske družbe, pokojnine ter naša kakovost življenja kmalu v nevarnosti.

Potrebo po nujnih ukrepih potrjuje poročilo skupine na visoki ravni, pod predsedstvom Wima Koka, ki je izšlo novembra lani. Skupina je zaznala izreden izziv. Po mnenju Koka je „Lizbonska strategija danes še nujnejša, saj se je razkorak v rasti med Severno Ameriko in Azijo povečal, Evropa pa se sooča z združenimi izzivi počasne rasti in staranja prebivalstva. Časa zmanjkuje in ni razloga za samozadovoljnost. Da bi nadoknadili zamujeno, je treba takoj začeti bolje izvajati lizbonske cilje.“ Glede na te izzive mora Evropa izboljšati svojo produktivnost in zaposliti več ljudi.

Glede na trenutne trende se bo možna rast evropskega gospodarstva v prihodnjih desetletjih prepolovila in dosegla nekaj več kot 1 % letno.

Evropska storilnost je zaostala za storilnostjo naših tekmecev iz drugih delov sveta. Njihova produktivnost je rasla hitreje in vložili so več v raziskave in razvoj. Mi moramo strukture, potrebne za prilagoditev in boljše upravljanje sprememb v našem gospodarstvu in družbi, še vzpostaviti. In še vedno potrebujemo vizijo za družbo, kateri bo uspelo povezati tako starejše kot mlade, predvsem za razvoj naše delovne sile, saj sedanja dinamika meče senco na dolgoročno gospodarsko rast in socialno kohezijo.

Komisija se je soočila s temi izzivi in predstavila svoje predloge za strateške usmeritve Unije: *„ponovno oživljena gospodarska rast je ključnega pomena za blaginjo, lahko povrne polno zaposlenost in je temelj uspeha za socialno pravičnost ter priložnosti za vsakogar. Prav tako je ključna za položaj Evrope v svetu in sposobnost Evrope za spodbujanje virov glede na mnoge svetovne izzive.“*

Potrebujemo dinamično gospodarstvo, da bomo zadovoljili naše socialne in okoljske ambicije. Zato se prenovljena Lizbonska strategija osredotoča na gospodarsko rast in nova delovna mesta. Poskrbeti moramo, da:

- **bo Evropa privlačnejša za naložbe in delo,**
- **bosta znanje in inovacije motor evropske rasti,**
- **oblikujemo politiko tako, da bodo lahko naša podjetja ustvarila več in boljše delovna mesta.**

Ustvarjanje novih delovnih mest in pospeševanje gospodarske rasti, naš neodločljiv cilj, gre z roko v roki s spodbujanjem socialnih in okoljskih ciljev. Lizbonska strategija je bistven element nadrejenih ciljev trajnostnega razvoja, določen v Pogodbi: izboljšanje blaginje in življenjskih pogojev na trajnosten način za sedanje in bodoče generacije. Tako Lizbonska strategija kot strategija trajnostnega razvoja prispevata k doseganju tega cilja. Strategiji se

vzajemno dopolnjujeta, stremita k dopolnilnim ukrepom, vendar uporabljata različne instrumente in dosegata svoje cilje v različnih časovnih okvirih.

Komisija se v celoti zavzema za trajnostni razvoj in posodobitev ter nadaljnji razvoj evropskega socialnega modela. Brez večje rasti in zaposlovanja to ne bo mogoče. Naša strategija trajnostnega razvoja in socialni načrti si bili proučeni, novi predlogi bodo podani v prihodnjih tednih, še pred spomladanskim Evropskim svetom. Poleg tega moramo še naprej sodelovati z našimi mednarodnimi partnerji, da se lahko lotimo uravnavanja makroekonomskih neravnotežij, saj je spodbujanje gospodarske rasti koristno tako za naše partnerje kot za Unijo.

Lizbonska strategija zato zahteva takojšnje ukrepanje in razlogov za skupno ukrepanje na evropski ravni je veliko.

Stroški za nedejavnost so visoki in merljivi. Obsežni znanstveni dokazi prikazujejo „stroške ne-Evroe“. O višini stroškov lahko še razpravljamo. Vendar ima neizpolnjevanje Lizbonske strategije svojo ceno. Najboljši dokaz lahko najdemo v povečanju razkoraka med potencialom rasti v Evropi in potencialom drugih gospodarskih partnerjev. Vendar so potencialne koristi od širše in globlje gospodarske povezanosti v razširjeni Evropi velikanske.

Ta vmesni pregled določa, kako lahko pomagamo Evropi uresničiti zastavljene izzive glede gospodarske rasti in novih delovnih mest. Uvaja idejo partnerstva za rast in delovna mesta, ki jo podpirajo akcijski program Unije in nacionalni akcijski programi, ki zajemajo trdne zaveze. Gradi na treh osrednjih konceptih:

- Prvi: **Evropa mora delovati bolj usmerjeno.** Vsa naša prizadevanja moramo osredotočiti na izvajanje tistih osnovnih politik, ki bodo najbolj učinkovite. Da našega zastavljenega cilja ne izgubimo izpred oči, moramo držati dane obljube, graditi na reformah, ki seže izvajajo, v vseh državah članicah in uvesti ukrepe le tam, kjer so potrebni. . To od Komisije zahteva strogo opredelitev prednostnih nalog, ki so odvisne od trdne podpore Evropskega sveta in Evropskega parlamenta.
- Drugi: **Ustvariti moramo podporo spremembam.** Z vzpostavitvijo širše in učinkovitejše podpore lizbonskim ciljem bomo najlažje zagotovili, da besede postanejo dejanja. Vsakdo, ki si želi uspeha lizbonskih ciljev na kateri koli ravni, mora biti vključen v uresničevanje teh reform. Postati morajo predmet nacionalnih političnih razprav.
- Tretji: **Lizbonsko strategijo moramo poenostaviti in racionalizirati.** To pomeni opredeliti, kdo kaj opravlja, poenostaviti poročanje in podpreti izvajanje s strani Unije in nacionalnih lizbonskih akcijskih programov. Potrebujemo enotni okvir iz lizbonskih „smernic“, po katerem se bi ravnale države članice pri določanju ukrepov, in le eno poročilo na ravni EU in eno na nacionalni ravni, ki bi predstavila dosežen napredek. Zmanjšanje obsega nacionalnega poročanja bi države članice v veliki meri razbremenilo.

Vse to se mora skladati z okvirom širše zastavljenih reform. Naše želje pospremembi ne bomo mogli uresničiti brez sredstev, ki so potrebna tako na ravni EU kot na nacionalni ravni.

Stabilno makroekonomsko stanje je temelj za resna prizadevanja, da se poveča gospodarska rast in ustvarijo nova delovna mesta. Predlagane spremembe Pakta stabilnosti in rasti Unije – pravila na ravni EU, ki urejajo nacionalno proračunsko politiko – bi morale naše gospodarstvo še naprej stabilizirati, vendar hkrati zagotoviti, da lahko države članice igrajo polno vlogo pri ustvarjanju pogojev za dolgotrajno rast.

Na evropski ravni mora razprava o prihodnosti finančnega okvira za Unijo do leta 2013 („finančne perspektive“) pripeljati do sklepov naših lizbonskih ciljev, tako da bomo v prihodnjem proračunu EU podprli prednosti Lizbonske strategije. Zagotoviti moramo podporo in naložbe, ki jih potrebuje moderno, na znanju temelječe gospodarstvo, izrabiti naše vire na način, da bodo pomagali prilagoditi gospodarske in socialne pogoje spremembam, in začeti s programi, ki bodo za države članice prava spodbuda za usmeritev svoje nacionalne javne porabe k lizbonskim ciljem. Finančne perspektive, ki jih je predlagala Komisija, odražajo te prednostne naloge.

Če nam uspe pravilno uskladiti ambicije, sredstva in dobre ideje, če jih bomo lahko do konca desetletja pretvorili v trajne in konkretne spremembe, če bomo lahko s podporo Lizbonske strategije rešili gospodarske težave s pomanjkanjem naložb in vzpodbudili močnejšo kohezijo na tej celini, potem lahko dosežemo, da se nam lizbonski cilji spet približajo.

To je nov začetek, ki ga potrebuje Evropa.

Povzetek

Pred petimi leti je Evropska unija je začela z ambicioznim načrtom reform. V preteklih letih je Komisija proučila napredek, ki ga je dosegla. To je sprožilo živahno razpravo na evropski in nacionalni ravni med vsemi, ki si želijo uspeh Lizbonske strategije. Poleg tega si je Komisija pomagala tudi z delom skupine na visoki ravni, pod predsedstvom Wima Koka, ki je poročala lani novembra. Sedaj že obstaja splošno mnenje, da je Evropa daleč od doseganja možnosti za spremembe, ki jih ponuja Lizbonska strategija. Tako diagnozi kot zdravljenju ne gre oporekati, dejstvo pa je, da nismo dosegli nekega napredka.

V tem poročilu, ki je še na pol poti, je pojasnjeno, kako lahko skupaj delamo za evropsko prihodnost in se ponovno usmerimo k lizbonskim ciljem.

Prenovljena Lizbonska strategija – kaj se bo spremenilo?

Komisija predlaga nov začetek za Lizbonsko strategijo, usmerjanje naših naporov k dvema poglavitnima nalogama – **ustvarjanje novih in boljših delovnih mest ter vzpostavitev močnejše in trajnejše gospodarske rasti**. Uresničitev izziva evropske rasti in novih delovnih mest je ključ, ki odpira vire, potrebne za uresničitev naših široko zastavljenih gospodarskih, socialnih in okoljskih načrtov; to pa bo pomagalo zagotoviti uspeh naših reform. Da to omogočimo, je ključnega pomena trdno makroekonomsko stanje, še zlasti izvajanje stabilnih makroekonomskih usmeritev in dobra proračunska politika.

I Zagotavljanje izvrševanja

Izvrševanje je najpomembnejši element Lizbonske strategije tako na evropski kot na nacionalni ravni. **Izvajanje načrtov reforme zahteva prenovljeno partnerstvo za rast in delovna mesta.**

Kar zadeva raven EU, bo Komisija igrala osrednjo vlogo pri uvajanju politike in zagotavljanju njenega izvajanja.

Hkrati morajo **države članice** izvesti preostanek dogovorjenih lizbonskih reform. Te bi morali spremljati nacionalni lizbonski programi, v katerih je opisan način postopanja (glej odstavek o vodenju v nadaljevanju).

II Prenovljeni lizbonski akcijski program

To poročilo ni poskus na novo oblikovati Lizbonsko strategijo, vendar določa nove ukrepe na evropski in nacionalni ravni, ki bodo pripomogli k uresničenju naše lizbonske vizije.

Ustvarjanje Evrope, ki bo privlačnejša za naložbe in delo

- Širitev in poglobitev notranjega trga
- Izboljšanje evropskih in nacionalnih predpisov
- Zagotovitev odprtih in konkurenčnih trgov v Evropi in zunaj nje
- Širitev in izboljšanje evropske infrastrukture

- ✓ Notranji trg je treba razširiti in poglobiti. Države članice morajo izboljšati **izvajanje obstoječe zakonodaje EU**, da bodo podjetja in porabniki v celoti izkoristili vse prednosti. V mnogih državah članicah so ključni trgi, kot so telekomunikacije, energetika in prevoz, odprti le na papirju – in to kar nekaj časa po izteku rokov, za katere so se države članice zavezale, da jih bodo upoštevale.
- ✓ Ključne reforme so še vedno potrebne za **dopolnitev enotnega trga** in nameniti jim je treba posebno pozornost: trgi finančnih storitev, kakor tudi storitev na splošno, predlog REACH, trdna skupna podlaga za uveljavljanje davka in patent Skupnosti.
- ✓ Izboljšati je treba zakonodajne pogoje. Marca bo Komisija sprožila **ново pobudo za ureditveno reformo**, k sodelovanju bo spodbudila zunanje strokovnjake, ki bodo podali izvedensko mnenje in svetovali o kakovosti in metodologiji izvajanja presoje vplivov.
- ✓ Predpise glede konkurence je treba uporabljati proaktivno. To bo prispevalo k zaupanju porabnikov. **Sektorska analiza ovir za konkurenčnost** bo uvedena v sektorjih, kot so energetika, telekomunikacije in finančni servisi.
- ✓ Evropska podjetja potrebujejo odprte globalne trge. Unija se bo zavzela za **zaključek kroga pogajanj o razvoju v Dohi**, kakor tudi za napredek drugih dvostranskih in regionalnih gospodarskih odnosov.

Znanje in inovacije za gospodarsko rast

- Povečanje in izboljšanje naložb v raziskave in razvoj
- Omogočanje inovacij, uporaba informacijskih in komunikacijskih tehnologij ter trajnostna izraba virov
- Prispevanje k močni industrijski bazi Evrope

- ✓ Organi oblasti morajo biti na vseh ravneh v državah članicah pripravljeni podpirati inovacije, in **uresničevati našo vizijo o družbi znanja**. Unija bo še naprej posvečala pozornost področjem, kot so informacijska družba, biotehnologija in ekološke inovacije ter jim tako pomagala uresničiti cilje.
- ✓ Potrebni so več naložbe v **raziskave in razvoj**, tako s strani **javnega kot**

zasebnega sektorja. Na ravni EU je potrebno hitro sprejetje naslednjega **okvirnega raziskovalnega programa in novega programa za konkurenčnost in inovacije.** Programi bodo predstavljeni aprila.

- ✓ Po zaslugi obsežne reforme politike državne pomoči, ki bo uvedena še letos, bodo države članice, regionalni in drugi javni akterji imeli več manevrskega prostora za podporo raziskav in inovacij, predvsem pri malih in srednje velikih podjetjih v EU.
- ✓ Posredovanje znanja preko visoko kakovostnega izobraževalnega sistema je najboljša pot za zagotavljanje trajne konkurenčnosti Unije. Predvsem mora Unija z dopolnitvijo evropskega območja visokošolskega izobraževanja zagotoviti, da se bodo lahko naše univerze kosale z najboljšimi na svetu.
- ✓ Komisija bo predlagala ustanovitev „**Evropskega tehnološkega inštituta**“.
- ✓ Komisija bo podprla in vzpodbujala **inovacijska središča**, oblikovana, da pomagajo regionalnim akterjem povezati najboljše „možgane“ s področja znanosti in gospodarstva s pravimi sredstvi, tako da bodo ideje iz laboratorijev prišle do podjetij.
- ✓ Komisija in države članice morajo okrepiti svoja **spodbujanja ekoloških inovacij**, ki lahko prinesejo trajnostno izboljšanje naše kakovosti življenja kakor tudi gospodarsko rast in nova delovna mesta, na primer na področju, trajnostne izrabe virov, podnebnih sprememb in energetske učinkovitosti.
- ✓ Partnerstva z industrijo bodo tudi spodbujala **evropske tehnološke pobude**, ki gradijo na izkušnjah satelitskega navigacijskega sistema Galileo. Prve izmed teh pobud se bi morale uresničiti leta 2007, ko bo vzpostavljen naslednji Okvirni raziskovalni program.

Ustvarjanje novih in boljših delovnih mest

- Pritegniti več ljudi v delovno razmerje in posodobiti sisteme socialne varnosti
- Izboljšati prilagodljivost delavcev in podjetij ter prožnost trgov delovne sile
- Več vlagati v človeški kapital z boljšim izobraževanjem, znanjem in spretnostmi

- ✓ **Socialni partnerji so pozvani, da razvijejo skupni lizbonski akcijski program** pred spomladanskim Evropskim svetom 2005 in v njem predstavijo svoj prispevek k lizbonskim ciljem.
- ✓ Države članice in socialni partnerji morajo **okrepiti prizadevanja za spodbujanje stopnje zaposlovanja**, predvsem s spodbujanjem dejavne politike zaposlovanja, ki pomaga ljudem do zaposlitve in jih spodbuja, da ostanejo na delovnih mestih, z razvijanjem dejavne politike staranja, ki bi ljudi odvrnila od prehitrega umika iz poklicnega življenja, ter s posodobitvijo sistemov socialne varnosti, ki bodo tudi v prihodnosti nudili varnost, ki jo

ljudje potrebujejo pri soočenju s spremembami.

- ✓ Prihodnost Evrope in prihodnost Lizbonske strategije sta tesno povezani z **mladimi**. Unija in države članice morajo zagotoviti, da predlagane reforme prispevajo k temu, da dobijo mladi svojo prvo priložnost v življenju in za življenje potrebne spretnosti in znanja. Unija mora tudi določiti svoje prednostne naloge in se odzvati na demografske izzive, s katerimi se sooča.
- ✓ Države članice in socialni partnerji morajo izboljšati **prilagodljivost delovne sile in podjetij kakor tudi prožnost trga delovne sile** in tako pomagati Evropi pri prilagajanju na tržne spremembe in spremembe glede prestrukturiranja.
- ✓ Glede na krčenje delovne sile potrebujemo **dobro razvit pristop k zakonitemu preseljevanju**. Komisija bo predstavila načrt pred koncem leta 2005 na podlagi javnih posvetovanj, ki so že v teku.
- ✓ Evropa potrebuje **več in boljše naložbe v izobraževanje in usposabljanje**. Osredotočenost na znanje in spretnosti ter vseživljenjsko učenje tako na evropski kot na nacionalni ravni bo ljudem olajšalo menjavo delovnih mest. To mora podpreti sprejetje **programa o vseživljenjskem učenju** na ravni EU še to leto in predstavitev nacionalne strategije vseživljenjskega učenja držav članic v letu 2006.
- ✓ Evropa potrebuje **mobilnejšo delovno silo**. K mobilnosti znotraj Unije bo pripomoglo zgodnje sprejetje nedokončanega okvira za **poklicno kvalifikacijo**. Komisija bo podala predloge v letu 2006, da bo poenostavila vzajemno **priznavanje kvalifikacij**. Države članice morajo pospešiti odstranjevanje vseh omejitev v zvezi z mobilnostjo delavcev iz držav, ki so se nedavno pridružile Uniji.
- ✓ Regionalne in lokalne oblasti morajo zasnovati projekte, ki nas bodo približali k uresničevanju naših lizbonskih ambicij. **Prihodnja generacija strukturnih skladov** (vključno s tistimi za razvoj podeželja) bo preoblikovana tako, da bodo skladi na lokalni ravni prispevali k večji rasti in povečanju novih delovnih mest.

III Izboljšanje upravljanja Lizbonske strategije

Upravljanje **Lizbonske strategije se mora temeljito izboljšati, da bo učinkovitejše in lažje razumljivo**. Do sedaj so si Unija in njene države članice podajale pristojnosti. Preveč je postopkov poročanja, ki se med seboj prekrivajo ter so zelo birokratski in ni dovolj tistih, ki bi bili pripravljeni prevzeti politično odgovornost.

Da bi pojasnili, kaj vse je treba storiti in kdo je za to odgovoren, bo Komisija predložila **lizbonski akcijski program**.

Poleg tega Komisija v okviru novega gospodarskega cikla ter cikla zaposlovanja predlaga celostni pristop k **racionalizaciji obstoječih širših smernic gospodarske politike in smernic**

za zaposlovanje. V prihodnosti bo poleg lizbonskega akcijskega programa uporabljen celotni sklop lizbonskih smernic z namenom pospešiti načrte reforme. To bo zajemalo makroekonomske politike, zaposlovanje in strukturne reforme. Kot odziv na to morajo države članice po obsežni razpravi na državni ravni sprejeti nacionalne akcijske programe za rast in delovna mesta, podprte z zavezami in cilji.

Za uresničevanje vsega tega morajo države članice **na ravni vlad** imenovati „G. “ ali „Go. Lizbona“.

Tudi poročanje bo poenostavljeno. Obstajalo bo le eno lizbonsko poročilo o doseženem napredku na ravni EU in na nacionalni ravni. Nov postopek poročanja bo omogočal mehanizem, s pomočjo katerega se bosta lahko Evropski svet in Evropski parlament osredotočila na ključna politična vprašanja, ne da bi jih obremenjevala številna sektorska poročila, ki so sedaj del letnega cikla.

Tak pristop bo Evropskemu svetu omogočil, da bo vsako pomlad predložil praktične smernice, Komisiji pa, da bo igrala vlogo pri spremljanju približevanja lizbonskim ciljem, in pri tem nudila spodbudo in predlagala dodatne ukrepe za uresničitev Lizbonske strategije.

* * *

Na podlagi tega Komisija priporoča Evropskemu svetu, da:

- ustanovi novo partnerstvo za rast in delovna mesta,
- odobri akcijski program Skupnosti in pozove države članice k uvedbi nacionalnih akcijskih programov,
- odobri nove pristojnosti Lizbonske strategije, ki so določene v tem poročilu, da bi se izboljšala učinkovitost uresničevanja politike na ravni Skupnosti in nacionalni ravni ter spodbudila prava razprava in resnična politična zavzetost za lizbonske cilje.

1. GOSPODARSKA RAST IN NOVA DELOVNA MESTA NA PRVEM MESTU

*Lizbonski
program naj bi
sprostil
potencial Unije*

Enotni trg, evro in nedavna širitev Unije kažejo na sposobnost Unije za doseganje ambicioznih ciljev. Več kot pol stoletja je Unija skrbela za mir in blaginjo. Brez težav je premagovala spreminjajoča se gospodarska, socialna in politična ozadja. To ji je uspelo s postavitvijo skupnih ciljev in sodelovanjem Unije, njenih držav članic, vlad ter civilne družbe, podjetij in državljanov pri njihovem doseganju. Prav ta dinamika je pripeljala do daljnosežnega načrta reforme na zasedanju Evropskega sveta marca 2000 v Lizboni. Evropski svet je natančno zasnoval pot h konkurenčnemu in skupnemu, na znanju temelječemu gospodarstvu, ki bi pomenila evropski odziv na akutne izzive, s katerimi se sooča naša celina.

*... vendar
pravega
napredka nismo
dosegli.*

Danes ugotavljamo, da je kombinacija gospodarskih razlogov, mednarodne negotovosti, počasnega napredka v državah članicah ter postopna izguba politične osredotočenosti speljala Lizbonsko strategijo s prave poti. Vendar so izzivi glede na svetovno konkurenco in staranje prebivalstva danes še nujnejši kot nekoč; ti dejavniki so danes še vidnejši, kot so bili pred petimi leti. Ta ocena se ujema s poročilom, ki ga je pripravila skupina na visoki ravni, pod predsedstvom Wima Koka¹. V njem je poudarjen **nezadosten napredek** pri doseganju ciljev Lizbonske strategije. Kot odziv na to moramo ponovno vzpostaviti zaupanje v sposobnost Evrope, da ustvari pogoje, s katerimi bo dosegla svoje cilje. Evropa lahko gradi na svojih bogatih izkušnjah in raznolikosti, svojem edinstvenem socialnem modelu in pridobi moč od svoje nedavne širitve, s katero je postala največji enotni trg in trgovinski sistem na svetu.

*Rast in nova
delovna mesta
so naslednji
evropski projekt.*

Najpomembnejši sklep Kokovega poročila je, da „je spodbujanje gospodarske rasti in zaposlovanja v Evropi naslednji velik evropski projekt“. Komisija predlaga, da se lizbonski načrti preusmerijo na dejanja, ki spodbujajo **gospodarsko rast in nova delovna mesta** na način, ki je v **celoti skladen s cilji trajnostnega razvoja**. Ukrepi v okviru te strategije morajo okrepiti sposobnost Unije, da uresniči in še naprej razvija naše okoljske in socialne cilje. Sedanji izziv pa je, določiti strategijo, ki zadeva področja, na katerih se Evropa ni dobro odrezala (na primer, počasna gospodarska rast in nezadostno ustvarjanje novih delovnih mest).

*To zahteva
prenovljeno
partnerstvo.*

Prenovljeno partnerstvo med državami članicami in Unijo – s polno vključenostjo socialnih partnerjev – mora to strategijo pospešiti. Novi lizbonski cilji so široko zastavljeni, vendar bodo za uspeh odločilne le določene politične prednostne naloge, na katere se moramo osredotočiti, da bomo dosegli celoten uspeh. Uresničevanje bo ključnega pomena in izboljšave sedanjega uresničevanja mehanizmov so nujno potrebne. To zahteva racionalno in učinkovito delovno metodo za izvajanje strategije, ki povezuje Unijo in države članice. Da bi to omogočili, morajo lizbonske

¹ Poročilo skupine na viski ravni o Lizbonski strategiji, pod predsedstvom Wima Koka, november 2004.
http://europa.eu.int/comm/lisbon_strategy/group/index_en.html

načrte „posvojiti“ vse zainteresirane strani na evropski, nacionalni, regionalni in lokalni ravni: države članice, evropski državljani, parlamenti, socialni partnerji in civilna družba ter vse institucije Skupnosti. Vsi morajo prispevati k izgradnji evropske prihodnosti. Nenazadnje bo vsak imel koristi od prihodnosti, ki jo poskušajo ustvariti lizbonski načrti. Prenovljena Lizbonska strategija bo začela izkoriščati ta potencial za naše državljane. Gre za priložnost in skupno vizijo napredka.

Stabilno makroekonomsko stanje je predpogoj za uspeh.

Stabilno makroekonomsko stanje in politika

Stabilno makroekonomsko stanje je temelj za resna prizadevanja, da se poveča gospodarska rast in ustvarijo nova delovna mesta. Zlasti sta odločilna izvajanje makroekonomskih politik, ki so usmerjene k stabilnosti, in dosledna proračunska politika. Vlade morajo pri nadaljnjem ohranjanju trdnih javnih financ povečati prispevek za rast in zaposlovanje.

Predlagane spremembe Pakta stabilnosti in rasti Unije – pravila na ravni EU, ki urejajo nacionalno proračunsko politiko – bi morale naše gospodarstvo še naprej stabilizirati, vendar hkrati zagotoviti, da lahko države članice igrajo polno vlogo pri ustvarjanju pogojev za dolgotrajno rast.

Produktivnost in zaposlovanje

Lizbonska strategija pripisuje enak pomen povečanju zaposlenosti in produktivnosti s pomočjo močne konkurenčnosti.

Več in boljša delovna mesta....

Trgom delovne sile mora biti omogočeno, da bolje opravljajo svoje naloge, tj. spodbujajo ljudi za delo, podjetja pa, da delavce sprejmejo in ustvarijo več in boljša delovna mesta. To bo zahtevalo ogromne naložbe v človeški kapital ter večjo prilagodljivost delovne sile na bolj integrirane delovne trge.

... povečana konkurenčnost zaradi rasti produktivnosti ...

Rast produktivnosti se je v EU močno upočasnila. Glavni konkurenčni izziv, s katerim se sooča Unija, je ta trend obrniti. Istočasno si moramo prizadevati za vztrajno rast produktivnosti v vseh ključnih sektorjih gospodarstva. Drugi najodločilnejši dejavniki za dvig produktivnosti so boljše znanje in spretnosti delovne sile, večje naložbe ter uporaba informacijske in komunikacijske tehnologije v gospodarstvu, zdravo konkurenčno okolje in pravo ravnovesje predpisov. Vendar je preobremenjen seznam političnih ciljev Lizbonske strategije zameglil pomembnost teh ukrepov, ki lahko pospešijo rast produktivnosti. V prenovljeni Lizbonski strategiji morajo imeti strukturne reforme, s pomočjo takih politik, ključen pomen.

...morajo iti z roko v roki.

Rast produktivnosti in povečano zaposlovanje morajo iti z roko v roki. Izogibati se moramo gospodarski rasti brez povečevanja zaposlovanja, ki je skalila uspešnost gospodarstva Združenih držav Amerike v preteklih letih. Hkrati moramo dalj časa brezposelne osebe in ljudi s slabim znanjem in spretnostmi spet vključiti na trg delovne sile. To bi lahko vplivalo na hitrost rasti produktivnosti. Velik poudarek na znanju, izobraževanju in inovacijah

v naši prenovljeni Lizbonski strategiji bo ljudem dal priložnost, da splezajo po lestvi produktivnosti, in zagotovil, da bo naša celotna produktivnost hitro rasla.

*Odprti
mednarodni trgi
so izredno
pomembni.*

Odprtje mednarodnih trgov in močna gospodarska rast nedavno industrializiranih gospodarstev bosta znatno prispevala k rasti in novim delovnim mestom. Vendar se bo to zgodilo le, če bomo lahko zagotovili globlji in hitrejši postopek strukturnega prilagajanja našega gospodarstva in tako lahko uporabili sredstva v tistih panogah, kjer je Evropa v prednosti. Omogočanje sprememb v bolj konkurenčnih sektorjih in boljša delovna mesta so zato odločilna za uspeh prenovljene Lizbonske strategije.

*Odgovornost
mora biti
porazdeljena
med EU in
njenimi
državami
članicami.*

Da bi naše politične načrte pospešili, moramo biti dejavni tako na ravni Unije kot na nacionalni ravni. Uspeh je odvisen od delitve odgovornosti in nalog. Zato je partnerstvo neizogibno.

2. VZPOSTAVIMO EVROPSKO PARTNERSTVO ZA RAST IN ZAPOSLOVANJE

*Rast in delovna
mesta – prvi
primer našega
partnerstva za
evropsko prenavo*

Komisija je pred kratkim predlagala graditev partnerstva za evropsko prenavo². To je del strateškega programa za obdobje 2005–2009, ki naj bi državam članicam, Evropski uniji in socialnim partnerjem omogočilo skupno delovanje v smeri istega cilja. Kot je bilo že povedano, bosta rast in zaposlovanje vodilo tega novega partnerstva. Vse dosedanje delo jasno kaže na odločenost, da si je treba prizadevati za uresničitev te prenovljene ambicije.

*Da bi uspeli,
moramo
Lizbonsko
strategijo peljati
naprej z ...*

Komisija zato poziva Evropski svet, da na svojem marčevskem zasedanju ponovno lansira Lizbonsko strategijo z evropskim partnerstvom za nova delovna mesta in rast. To partnerstvo bo imelo **en sam cilj: omogočiti in pospešiti uresničenje reform, potrebnih za povečanje rasti in zaposlovanja.**

Če naj bi prišlo do konkretnih in hitrih rezultatov, mora partnerstvo prinesiti dejansko dodano vrednost:

*... aktiviranjem
podpore ...*

- **Sodelovanje različnih akterjev.** Aktiviranje in skupna prizadevanja sta ključna elementa partnerstva. Izzivi so skupni in zadevajo naš model razvoja. Skupaj se moramo spoprijeti z njimi – konec koncev je za zagotovitev skupnega uspeha bistvenega pomena delo posameznikov. Obsežnost izzivov in povezanost naših gospodarstev je takšna, da se nobena država članica ne more sama lotiti te naloge.

*... s širjenem
prisvojitve ...*

- **Zagotovitev,** da te cilje in reforme vsi različni akterji vzamejo za svoje. Lizbonska strategija ni uspela pritegniti dovolj ključnih akterjev k izvedbi, zlasti na nacionalni ravni. Aktiviranje je možno

² COM (2005) 12, Strateški cilji 2005–2009. Evropa 2010: partnerstvo za evropsko prenavo – blaginja, solidarnost, varnost.

*... in s krepitvijo
prednostnih nalog.*

le, če akterji čutijo, da jih predlagane politike zadevajo in da so zares vpleteni v proces odločanja in izvajanja. Države članice bi torej morale biti povabljene k oblikovanju enega samega nacionalnega delovnega programa – po širokem posvetovanju – in enega samega nacionalnega poročila o Lizbonski strategiji (glej točko 4)

- **Ponovno osredotočenje** prizadevanj na prednostne in prepoznavne cilje, podprte s konkretnimi ukrepi, ki delujejo kot vzvodi za rast in zaposlovanje. To je ključno za uspeh Lizbonske strategije. Ljudje se mobilizirajo in sprejmejo zaveze z opredelitvijo jasnih prednostnih nalog in konkretnih ukrepov.

Da bi to partnerstvo prineslo rezultate, se zanj na nacionalni ravni zahteva polna zavezanost vseh partnerjev.

3. UKREPI ZA RAST IN DELOVNA MESTA

3.1. Lizbonski akcijski program za Unijo in države članice

*Tri glavna
področja ...*

V osrčju predlaganega partnerstva za rast in zaposlovanje je **Lizbonski akcijski program**. Ta določa prednostne naloge, ki bodo Uniji in državam članicam pomagale povečati proizvodnjo in ustvariti več in boljša delovna mesta. Zajema ukrepe na treh glavnih področjih:

- **ustvarjanje Evrope, ki bo privlačnejša za naložbe in delo,**
- **znanje in inovacije za rast,**
- **ustvarjanje več in boljših delovnih mest.**

*... bodo
poenostavila naš
pristop ...*

To zagotavlja večjo osredotočenost na prenovljeno Lizbonsko strategijo. in omogoča jasnejšo predstavo o prednostnih nalogah. Odgovarja na kritike, da je imela Lizbonska strategija preveč prednostnih nalog in je bila prezapletena, da bi ljudje zares razumeli njeno bistvo.

*...opredelila, kdo
dela kaj, do kdaj
in kako bomo
ovrednotili
napredek.*

Lizbonski akcijski program, ki gradi na izkušnji s programom za notranji trg, opredeljuje odgovornosti, določa roke in meri napredek. Predvsem pa jasno razlikuje med ukrepi držav članic in ukrepi na ravni Evropske unije. Najpomembnejši ukrepi so predstavljeni v tem poglavju.

*Pri tem ima vsaka
institucija EU
svojo vlogo.*

Na ravni EU bo Komisija odigrala osrednjo vlogo z uvedbo politike in zagotavljanjem izvajanja tako, da bo tesno sodelovala s Parlamentom in Svetom in tudi uporabljala strokovno znanje drugih institucij EU, kot sta Evropski ekonomski in socialni odbor, Odbor regij ter Evropska investicijska banka na finančnem področju.

*Države članice
morajo sprejeti
trdne zaveze.*

Na nacionalni ravni bo Komisija odigrala vlogo posrednika prek primerjalnih analiz, finančne podpore, pospeševanja socialnega dialoga ali z vzpostavljanjem dobrih praks. Ker je ravno na terenu prva faza Lizbonske

strategije doživela neuspeh, se Komisija podaja tja, kjer se od držav članic, z upoštevanjem njihovega posebnega položaja, pričakuje, da sprejmejo trdne zaveze v okviru svojih nacionalnih akcijskih programov. Ti naj bi zajemali konkretne ukrepe, vključno s časovnim razporedom in kazalniki napredka. Komisija bo nadaljevala s spremljanjem in ocenjevanjem napredka, pri čemer bo uporabljala nove metode poročanja in usklajevanja, opisane v nadaljevanju.

3.2. **Ustvarjanje Evrope, ki bo privlačnejša za naložbe in delo**

Povečevanje rasti in zaposlovanja zahteva povečanje privlačnosti Evrope kot kraja za naložbe in delo. Evropska unija in države članice morajo svoje delovanje osredotočiti na ključne vzvode.

Za svoja mala in srednja podjetja potrebujemo boljše okolje.

Takšno ukrepanje je še **posebej pomembno za evropska mala in srednja podjetja (MSP)**, ki predstavljajo 99 % vseh podjetij in dve tretjini delovnih mest. Na poti do lastnega podjetja ali posla je preveč ovir, zato Evropa izgublja priložnosti. Spodbujanje podjetniških pobud pomeni krepitev podjetniškega ravnanja. Pregledati bi bilo treba ravnovesje med tveganjem in nagrado, ki sta povezana s podjetništvom. Težko je na novo začeti, če doživiš neuspeh, mnoge to celo odvrne od ustanovitve svojega prvega podjetja. Nenazadnje v Evropi kljub napredku v prvih petih letih Lizbonske strategije še vedno ni na voljo dovolj rizičnega kapitala za zagon inovativnih mladih podjetij in sedanja davčna pravila odvrtaajo od zadrževanja dobička za krepitev lastnega kapitala.

3.2.1. *Razširimo in poglobimo enotni trg*

Razširiti in poglobiti moramo notranji trg.

Dokončanje enotnega trga, zlasti na področju storitev, zakonsko urejenih poklicev, energetike, prometa, javnih naročil in finančnih storitev, ostaja ključna naloga. Zagotavljanje visoko kakovostnih storitev splošnega pomena za vse državljane po dostopnih cenah je prav tako nujno. Zdrav in odprt storitveni sektor je vedno bolj pomemben za rast in delovna mesta v evropskem gospodarstvu. Storitveni sektor predstavlja skoraj vsa nova delovna mesta, ki so bila ustvarjena v EU v obdobju 1997–2002. Trenutno predstavljajo storitve 70 % dodane vrednosti EU. Sprostitev trga s storitvami bo spodbudila rast in ustvarila delovna mesta. Neto povečanje za 600 000 delovnih mest bi lahko dosegli, če bi se sprostil storitveni sektor.

To so področja, ki lahko prinesejo realno rast in več delovnih mest in ki neposredno zadevajo potrošnike. Na mnogih od teh področjih je Lizbonska strategija že pripomogla k sprejetju obsežne zakonodaje, vendar pa države članice z zavlačevanjem pri njenem prenosu in izvajanju puščajo na cedilu svoja podjetja in državljane.

... spodbujati naložbe in inovacije...

Odstranitev preostalih ovir bo ustvarila nove priložnosti za tiste, ki na trg prihajajo prvič, ter konkurenčnost, ki bo vzpodbudila naložbe in inovacije. To je še toliko bolj pomembno v boju proti stagnaciji v trgovini z blagom znotraj EU in zastoju pri konvergenci cen.

Kar se da najbolj izkoristiti storitve

Javne službe imajo osrednjo vlogo na učinkovitem in dinamičnem enotnem trgu. Komisija je maja 2004 objavila belo knjigo, ki opredeljuje načela, ki so

*splošnega
gospodarskega
interesa.*

*... in da imajo
nacionalne
uprave osrednjo
vlogo.*

podlaga za politike EU na področju storitev splošnega pomena in ki obravnavajo ključna vprašanja, kot so povezava z notranjim trgom, konkurenca in pravila glede državnih pomoči ter izbira ponudnika storitev in pravice potrošnikov. Komisija se bo k temu vprašanju vrnila kasneje v letu 2005.

Države članice bi morale zagotoviti boljšo prilagoditev njihovih ureditvenih sistemov potrebam trga EU. Bistveno je zagotoviti in, po potrebi, izboljšati vlogo nacionalnih uprav pri zagotavljanju pravih tržnih razmer (tj. večjo uporabo storitev *on-line* (e-vlada), reševanju problemov v zvezi s korupcijo in goljufijo. Poleg tega se za boljše delovanje enotnega trga, odpravo obstoječih ovir in zmanjšanje upravnega bremena za podjetnike da več narediti na področju obdavčevanja.

ZAKONODAJA S PODROČJA ENOTNEGA TRGA

Akcijski načrt v zvezi s finančnimi storitvami je bil ena od uspešnih zgodb prve faze Lizbonske strategije: zakonodajni ukrepi so bili sprejeti pravočasno, evropske institucije so dobro sodelovale in našle so se inovativne rešitve, ki so se natančno prilegale ambicioznemu novemu okviru. Zdaj je treba zagotoviti dosledno uporabo pravil v celi Uniji. Hkrati naj bi se „ostanke“ akcijskega načrta v zvezi s finančnimi storitvami obravnavalo v naslednjih letih. Ukrevalo se bo le takrat, ko bosta široko posvetovanje z zainteresiranimi strankami in presoja vpliva pokazala jasno dodano vrednost.

Da bi se doseglo soglasje o **direktivi o storitvah** in zagotovilo umirjeno razpravo o tem pomembnem predlogu, bo Komisija tvorno sodelovala z Evropskim parlamentom, Svetom in drugimi zainteresiranimi skupinami vse do sprejetja v prvi obravnavi s strani Parlamenta. Osredotočili se bomo predvsem na vprašanja v zvezi s področji, kot sta uporaba določb države izvora in njen potencialni vpliv na določene sektorje.

Glede **direktive REACH** Komisija poudarja potrebo po odločitvi, ki bi bila skladna z lizbonskimi cilji v zvezi s konkurenčnostjo evropske industrije in spodbujanja inovacij, in ki bi pomenila napredek na področju zdravja in okolja v korist evropskih državljanov. Komisija kaže pripravljenost na polno sodelovanje s Parlamentom in Svetom pri iskanju stvarnih rešitev za ključna vprašanja, ki so se pojavila pri pregledu direktive REACH, da bi se izboljšalo njeno uporabnost.

Da bi premagali ovire, ki jih postavlja 25 različnih vrst pravil, ki urejajo obdavčevanje družb, ko delujejo v več državah članicah, Komisija nadaljuje z delom, da bi dosegla dogovor o **skupni konsolidirani osnovi za davek od dobička pravnih oseb** in njeni uporabi. To bo zmanjšalo znatne režijske stroške, vezane na poslovanje v različnih državah, obenem pa pustilo proste roke državam članicam pri določitvi stopnje davka od dobička pravnih oseb.

Patent Skupnosti je postal simbol za zavezanost Unije gospodarstvu, ki temelji na znanju. To ostaja pomemben predlog in hitro se mora najti ustrezna rešitev, ki podpira inovacije.

3.2.2. Zagotovimo odprte in konkurenčne trge v Evropi in zunaj nje

Konkurenca je bistvenega pomena.

Konkurenca je bistvenega pomena za celotno partnerstvo za rast in delovna mesta. Konkurenčna politika EU je odigrala ključno vlogo pri oblikovanju evropskih konkurenčnih trgov, ki so prispevali k povečanju proizvodnje. To se bo v razširjeni Evropi nadaljevalo zlasti s proaktivnimi izvedbenimi ukrepi in reformo državnih pomoči za inovacije, z R&R ter rizičnim kapitalom. Zato bo Komisija nadaljevala s konkurenčnimi politikami, ki lahko pomagajo odkrivati pravne in druge ovire za konkurenco. Opravile se bodo poizvedbe **v ključnih sektorjih**, kot sta sektor za finančne storitve in sektor za energetiko, da bi se ugotovilo, zakaj trgi v takšnih sektorjih nepopolno delujejo.

Države članice morajo zmanjšati in preusmeriti državno pomoč.

Države članice morajo zmanjšati in preusmeriti državne pomoči, da bi odpravile pomanjkljivosti v sektorjih z visokim potencialom rasti in da bi spodbudile inovacije. Te pobude morajo biti jasno usmerjene k potrebam in bremenom malih in srednjih podjetij. Komisija bo tekom leta začela izvajati široko reformo pravil v zvezi z državnimi pomočmi (glej oddelek 3.3.1.).

Evropska podjetja potrebujejo tudi odprte globalne trge.

Evropska podjetja se soočajo z vedno več mednarodnimi izzivi in trgovinska politika EU jim mora zagotoviti dostop na tretje trge in pošteno konkurenco z jasnimi pravili. Če povzamemo, odprti trgi, v Evropi in globalno, so ključni za ustvarjanje višjih stopenj rasti.

RAST IN DELOVNA MESTA: GLOBALNA RAZSEŽNOST

Dokončno oblikovanje ambicioznega sporazuma v krogu pogajanj v Dohi ostaja torej temeljni cilj. Ta sporazum bi morali dopolniti dvostranski in regionalni sporazumi o prosti trgovini, vključno z državami MERCOSUR. Prizadevati si je treba za regulativno in upravno konvergenco na mednarodni ravni, zlasti v čezatlantskih trgovinskih odnosih. Zagotovitev čim večjega zbliževanja standardov na mednarodni ravni – bodisi z našimi glavnimi trgovinskimi partnerji, kot so ZDA, bodisi s hitro rastočimi trgi v Aziji, kot sta Kitajska, Indija, in z drugimi državami v sosedstvu EU – prinaša možnost za znatno znižanje stroškov in rast produktivnosti. Komisija bo dejavno izvajala ta program.

3.2.3. Izboljšajmo evropske in nacionalne predpise

Pravi ureditveni okvir pomaga podjetjem in gradi zaupanje potrošnikov.

Zmanjšanje nepotrebnih stroškov, odstranitev ovir za prilagodljivost in inovacije, ter konkurenci in zaposlovanju prijazna zakonodaja bodo pomagali ustvariti ugodnejše pogoje za gospodarsko rast iz povečanje produktivnosti. To zajema ukrepe, kot so poenostavitev, dobro pripravljena zakonodaja in prizadevanja za znižanje bremena upravnih stroškov. Pravi ureditveni okvir bo povečal tudi zaupanje potrošnikov in pomagal, da bodo doprinesli k rasti. Ureditvena bremena tudi nesorazmerno vplivajo na MSP, ki imajo običajno omejena sredstva za administracijo, ki izhaja iz takšnih pravil.

Odstraniti moramo nepotrebne ovire.

Nov pristop k predpisom mora poskušati odstraniti bremena in zmanjšati nepotrebne upravne formalnosti za doseg temeljnih političnih ciljev. Boljši predpisi morajo biti temeljni kamen sprejemanja odločitev na vseh ravneh Unije.

BOLJE OBLIKOVANI PREDPISI

Bolje oblikovani predpisi imajo pomemben pozitiven vpliv na okvirne pogoje za gospodarsko rast, zaposlovanje in produktivnost z izboljšanjem kakovosti zakonodaje, in tako omogočijo nastajanje pravih spodbud za podjetja z zniževanjem nepotrebnih stroškov in odstranitvijo ovir za prilagodljivost in inovativnost.

Države članice morajo tudi nadaljevati z izboljševanjem svoje zakonodaje, zlasti tiste, ki zadeva sektorje, kot je storitveni sektor, kjer Evropa jasno zaostaja v rasti produktivnosti..

Komisija si bo prizadevala doseči ta cilj in začela z novo pobudo pred spomladanskim zasedanjem Sveta, ki zajema:

- boljše vrednotenje učinka novih predlogov za zakonodajne predloge in politike o konkurenci, tudi s pomočjo instrumenta za presojo vpliva,
- uporabo zunanjega strokovnega znanja za svetovanje o kakovosti in metodologiji presoje vpliva.
- nakopičeno breme predpisov, otežen dostop na trg in nezadosten konkurenčni pritisk, ki lahko zavira inovacije v sektorjih, ki imajo visok potencial rasti. Zato bo Komisija uvedla vrsto sektorskih presoj z namenom odkrivanja ovir za rast in inovacije v ključnih sektorjih. Posebna pozornost bo namenjena oviram za mala in srednja podjetja.

3.2.4. Razširimo in izboljšajmo evropsko infrastrukturo

Moderna infrastruktura pospešuje trgovino in mobilnost.

Enotni trg mora podpirati **moderna infrastruktura**, ki pospešuje trgovino in mobilnost. Napredek na tej ravni je bil počasen in ta položaj je treba izboljšati. **Moderna infrastruktura je pomemben konkurenčni dejavnik, ki vpliva na mnoge podjetniške odločitve**, saj določa ekonomsko in socialno privlačnost mesta namestitve. Zagotavlja mobilnost oseb, blaga in storitev po celi Uniji. Infrastrukturne naložbe, zlasti v novih državah članicah, bodo spodbudile rast in pripeljale do večje konvergence na ekonomski, socialni in okoljski ravni. Glede na dolgoročne učinke infrastrukture, morajo odločitve znatno prispevati k trajnosti. Podobno bodo temu cilju služili tudi poštene in učinkoviti sistemi oblikovanja cen za infrastrukturo..

V celoti je treba izvajati odprte energetske in drugih mrežnih gospodarskih panog.

Nenazadnje moramo zagotoviti tudi, da se bo to odprte sektorjev, kot je sektor za energetiko in druge mrežne gospodarske panoge, konkurenci, ki je že bilo odobreno, v celoti izvajalo. Ti ukrepi so nujno potrebni za zagotovitev najboljše uporabe fizične infrastrukture, pri čemer bodo tako industrija kot potrošniki, ne glede na njihovo namestitve, lahko imeli korist od nizkih cen, večje izbire in zagotovila višje kakovost storitev, namenjenih vsem državljanom.

EVROPSKA INFRASTRUKTURA

Moderna transportna in energetska infrastruktura na celotnem območju Evropske unije je predpogoj za izkoriščanje prednosti obnovljene Lizbonske strategije. Države članice se morajo držati svojih zavez v zvezi z začetkom del na **45 čezmejnih projektih „quick start“** za promet in energetiko. Evropsko usklajevanje od projekta do projekta mora temeljiti na jasni zavezi zadevnih držav članic, da bodo uvedle proces načrtovanja in financiranja. Države članice morajo poročati o napredku, nastalem v okviru njihovih nacionalnih delovnih programov.

3.3. Znanje in inovacije za rast

Znanje povečuje produktivnost.

V sodobnih gospodarstvih, kakršno je EU, je znanje, torej R&R, inovacije in izobraževanje, glavni vzvod za rast produktivnosti. Znanje je kritični dejavnik, s katerim lahko Evropa zagotovi konkurenčnost v svetu, kjer drugi konkurirajo s poceni delovno silo ali s primarnimi surovinami.

3.3.1. Povečajmo in izboljšajmo naložbe v raziskave in razvoj

Zmanjšati je treba primanjkljaj pri naložbah v R&R Unije.

EU še vedno investira v R&R za tretjino manj kot ZDA. 80 % primanjkljaja so povzročila premajhna vlaganja v raziskave in razvoj s strani zasebnega sektorja, zlasti v informacijske in komunikacijske tehnologije (IKT). EU temu področju namenja le 2 % BDP, kar je komaj malo več kot v času lansiranja Lizbonske strategije. Hitreje se moramo približati cilju EU, tj. 3 % BDP za **odhodke R&R**. To zahteva večje in učinkovitejše javne izdatke, več ugodnih okvirnih pogojev in močnih pobud za podjetja, da bi se aktivirala v smeri inovacij in R&R, kot tudi več dobro usposobljenih in motiviranih raziskovalcev.

KAKO DO ŽELJENIH 3 % ZA R&R

Napredek v smeri lizbonskega cilja za proračunska sredstva EU za raziskave in razvoj (3 % BDP do leta 2010) je predvsem v rokah držav članic. V svojih nacionalnih Lizbonskih programih morajo države članice pojasniti ukrepe, ki jih bodo izvajale za doseg tega cilja. Povečanje naložb zasebnega sektorja je bistveno in države članice morajo kar se najbolje da izkoristiti možnosti, ki jih ponuja novi okvir za državne pomoči.

Ključni dejavnik mora biti tudi usklajen evropski pristop k **izboljšanju fiskalnega okolja za R&R**. Gre za vedno bolj pomemben dejavnik za spodbujanje podjetij, da bi več investirala v raziskave in razvoj v drugih državah. To bo izredno pomembno za razvoj tehnološko visoko razvitih malih in srednjih podjetij po vsej Uniji.

Na ravni EU bo **7. okvirni raziskovalni program** usmerjen k močnemu povečanju konkurenčnosti naše industrije na glavnih tehnoloških področjih z združevanjem in krepitvijo prizadevanj po celi EU ter podpiranjem naložb zasebnega sektorja. Novi okvirni program bo tudi posvečal pozornost kakovosti raziskav prek bodočega **Evropskega raziskovalnega sveta**, ki ga bodo sestavljali svetovno uveljavljeni znanstveniki, ki bodo raziskovalne projekte in programe izbiral na podlagi znanstvene odličnosti.

REVIZIJA OKVIRA DRŽAVNIH POMOČI ZA R&R TER INOVACIJE

V okviru splošne reforme pravil za državne pomoči bo z namenom olajšanja dostopa do financ in rizičnega kapitala kot tudi javnega financiranja R&R in inovacij izpeljana **revizija sedanjega okvira državnih pomoči za R&R**. Komisija bo predstavila sporočilo o prihodnji politiki državnih pomoči pred poletjem 2005. Podjetjem, zlasti mladim in inovativnim, je treba olajšati dostop do virov financiranja za raziskave in razvoj. Trenutno je omejen dostop do financ ena od največjih ovir za inovativnost. Javna podpora je nujna, kadar gre za pomembne pozitivne posledice za družbo, hkrati pa je treba zagotoviti, da se konkurenčni pogoji ne izkrivijo.

3.3.2. Omogočimo inovacije, uporabo informacijskih in komunikacijskih tehnologij (IKT) ter trajnostno izrabo virov

Univerze imajo ključno vlogo pri ustvarjanju in širjenju znanja.

Treba je okrepiti prispevek univerz k ustvarjanju in širjenju znanja po celi Uniji. Komisija bo predstavila ideje, kako povečati njihove zmogljivosti in kakovost njihovih znanstvenih raziskav, da bi postale privlačnejše in se bolje povezale z industrijo. Komisija bo predlagala tudi smernice za izboljšanje njihovega sodelovanja na področju raziskav in prenosa tehnologije. Obravnavala bo vprašanje, kako evropskim univerzam omogočiti, da bodo lahko konkurirale drugim univerzam na mednarodni ravni. V mnogih pogledih se sedanji pristopi k financiranju, upravi in kakovosti kažejo kot neprilagojeni izzivom tega, kar je danes globalni trg za profesorje, študente in znanje kot tako.

Naložbe EU morajo odigrati svojo vlogo.

Da bi prišlo do večje sinergije med raziskovanjem, strukturnim in kohezijskim skladom, je treba več investirati v raziskovalno in inovacijsko infrastrukturo, kar bi več regijam omogočilo sodelovanje v raziskovalnih dejavnostih na ravni EU.

INOVACIJSKA SREDIŠČA

Na regionalni in lokalni ravni moramo večjo pozornost posvetiti ustanavljanju inovacijskih središč z združevanjem malih in srednjih podjetij za visoko tehnologijo, univerz in potrebni ekonomske in finančne pomoči. Države članice morajo izkoristiti priložnosti, ki jih ponujajo regionalni in socialni skladi EU v podporo regionalnim inovacijskim strategijam. To je ključnega pomena za izkoriščanje „centrov odličnosti“, ki jih spodbujamo v našem raziskovalnem programu, da bi več idej prišlo iz laboratorijev v industrijo. To bo mogoče s krepitvijo povezav med regionalnimi skladi, okvirnim raziskovalnim programom in novim programom za konkurenčnost in inovacije.

Nacionalni lizbonski delovni programi morajo zagotoviti časovni načrt za ustanovitve in razvoj novih in obstoječih središč.

Težnja po znanju je bila vedno v osrčju evropske zgodbe. Pomagala je opredeliti našo identiteto in naše vrednote in je gonilna sila prihodnje konkurenčnosti. Da bi okrepila našo zavezo znanju kot ključu do rasti, Komisija predlaga ustanovitev „**Evropskega tehnološkega inštituta**“, ki bi deloval kot središče, ki bi pritegnilo najboljše „možgane“, ideje in družbe iz celega sveta. Komisija bo skupaj z državami članicami ter javnimi in zasebnimi interesnimi skupinami preučila, kako bi se to idejo najbolje izpeljalo.

Naložbe v nove tehnologije ...

Na inovativnost pomembno vplivajo konkurenca in davčna politika kot tudi hitrost, s katero se prevzemajo nove tehnologije, še zlasti v kontekstu hitro spreminjajoče se tehnologije.

...so ključne za povečevanje produktivnosti,

Bolj splošno rečeno, naše inovacijske zmogljivosti so zelo odvisne od krepitve **naložb in uporabe novih tehnologij, še zlasti IKT**, tako v javnih kot zasebnih sektorjih. Informacijske in komunikacijske tehnologije so

hkrati ko ...

hrbtenica na znanju temelječega gospodarstva. Predstavljajo približno polovico rasti produktivnosti v sodobnih gospodarstvih. Vendar so bile naložbe v IKT v Evropi nižje in kasnejše kot v Združenih državah, še posebej v storitvenih sektorjih, kot so prevoz, prodaja na drobno ali finančne storitve.

i2010: Evropska informacijska družba lahko spodbudi uporabo IKT.

Največjo odgovornost nosijo podjetja in javne uprave, ko delajo svoje investicijske programe, Evropa jim le pomaga. Nova pobuda – **i2010: Evropska informacijska družba** bo spodbujala uporabo IKT, da bi se nadaljevalo s programom *eEurope*, ki ga je podpirala Lizbonska strategija. To bo počela s spodbujanjem jasnega, stabilnega in konkurenčnega okolja za elektronsko komuniciranje in digitalne storitve, s povečanjem raziskav in inovacij v IKT ter z informacijsko družbo, naklonjeno kakovosti življenja.

Moramo se spopasti tudi z izzivi, povezanimi z viri in okoljem ...

Da bi bila Unija dolgoročno uspešna, se mora spoprijeti z nizom izzivov, povezanih z viri in okoljem, ki bodo, če se jih ne bo upoštevalo, zavirali prihodnjo rast. To sega v osrčje trajnostnega razvoja. V nasprotju z Evropo številne regije po svetu poznajo visoke stopnje gospodarske rasti, povezane s hitro rastjo prebivalstva. Evropa se mora spoprijeti s tem izzivom in biti prva pri sprejemanju trajnih modelov proizvodnje in porabe.

...ključ za to bo v eko-inovacijah.

Poleg tega z izboljšanjem donosa od danih virov, lahko inovativnosti, ki vodi k rasti produktivnosti, tudi znatno prispeva k zagotovitvi, da bo gospodarska rast vse bolj okoljsko trajnostna. Zato je treba spodbujati eko-inovacije, zlasti v prometu in energetiki.

EKO-INOVAČIJE

Komisija bo okrepila spodbujanje okoljskih tehnologij. Začela bo izvajati tudi potrebne ukrepe za pospešitev razvoja pristopov in tehnologij, ki EU omogočajo strukturne spremembe, ki so potrebne za dolgoročno trajnost, na primer, na področjih s trajnostno uporabo virov, klimatskimi spremembami in energetske učinkovitostjo. Ti ukrepi so potrebni tako za uporabo v Uniji kot za zadostitev povpraševanja na rastočih trgih po svetu. Okoljske tehnologije in energetska učinkovitost imata pomemben potencial za ekonomske, okoljske in zaposlitvene sinergije.

Te se bo podprlo z okrepljenim razširjanjem raziskav in tehnologije, vključno z izkoriščanjem zasebnega financiranja prek Evropske investicijske banke, da bi se spodbujala razvoj in uporaba tehnologij na osnovi nizke vsebnosti ogljika.

3.3.3. Prispevajmo k močni industrijski bazi Evrope

Z močno industrijsko bazo se lahko obdržimo na samem vrhu sodobne

S prevzemom vodilne vloge v svetu na področju raziskav in razvoja ter inovacij pridobi Evropa prednost, ki je lahko dolgotrajna, še zlasti zato, ker ji tehnološki dosežki, kakršen je naš sistem GSM, omogočajo, da postavlja mednarodne standarde. Če hoče Evropa utrditi in ohraniti vodilno mesto na

*znanosti in
tehnologije.*

gospodarskem in tehnološkem področju, mora razviti **močno industrijo, zlasti tako, da v celoti izkoristi svoje tehnološke zmožnosti**. Potrebujemo celovit in vnaprejšen pristop, ki bo temeljil na tržno pogojenem razvoju industrijskih sektorjev. Doslej še niso bile v celoti izkoriščene sinergije združene obravnave izzivov na področjih raziskav, zakonske ureditve in financiranja na evropski ravni, kjer se zaradi njihove velikosti ali obsega posamezna država članica ne more sama uspešno lotiti tržnih nepopolnosti.

*Galileo in
letalstvo sta
zgleda
uspešnega
delovanja
partnerstva
javnega in
zasebnega
sektorja.*

Projekt Galileo in letalstvo sta mogočna zgleda uspešnega združevanja evropske odličnosti – v obeh primerih je evropsko gospodarstvo veliko pridobilo. Takšne pristope, ki spodbujajo partnerstvo med javnim in zasebnim sektorjem, bi bilo treba oblikovati za spoprijemanje s primeri, pri katerih so koristi družbe večje od koristi zasebnega sektorja: recimo pri energiji iz vodika. S ponovnim zagonom lizbonske strategije bi morali nastati pravi pogoji za izkoriščanje tega potenciala in za lažjo izvedbo potrebne strukturne spremembe, navzven pa bi si medtem prizadevali za odprtost trgov.

EVROPSKE TEHNOLOŠKE POBUDE

Industrijsko konkurenčnost se lahko podpre z vzpostavitvijo pomembnih evropskih tehnoloških pobud, ki bi združile finančna sredstva iz Unije, držav članic in industrije. Naslednji okvirni program za raziskave je lahko gibal tega procesa, tako da mu zagotovi ustrezno prednost. Cilj je **reševanje tržnih neuspehov in pospeševanje dejanskega razvoja na področju proizvodov in storitev**, in sicer na podlagi tistih tehnologij, ki niso samo temeljnega pomena za evropski trajnostni razvojni model, ampak bodo prispevale tudi k industrijski konkurenčnosti. Njihov obseg upravičuje dodatno financiranje s strani Unije, kar bo posledično sprostilo dodatna nacionalna in zasebna sredstva. Upravljanje bi prevzela **partnerstva med javnim in zasebnim sektorjem**.

Pomemben zgled takih tehnologij so okolju prijazne tehnologije, denimo vodikova tehnologija in sončna energija. Dobra referenčna točka za te projekte je projekt Galileo, ki bo ustvaril pomemben trg in številna delovna mesta. Večja sposobnost EU, da tehnologijo pretvori v otipljive proizvode, trge in delovna mesta, je ključnega pomena za uspeh Lizbonske strategije.

Komisija bo v tesnem sodelovanju z glavnimi zainteresiranimi stranmi (državami članicami, raziskovalsko skupnostjo, industrijo in civilno družbo) opredelila merila, teme in projekte ter junija poročala Evropskemu svetu. Ta postopek in poznejša stopnja priprave in financiranja bosta potekala v okviru priprave in sprejetja okvirnega programa.

3.4. Ustvarjajmo nova in boljša delovna mesta

*Evropa
potrebuje nova
in boljša
delovna mesta
...*

Zagotavljanje blaginje in zmanjševanje nevarnosti socialne izključenosti pomeni predvsem več prizadevanja za to, da ljudje dobijo zaposlitev in da ostanejo v delovnem razmerju ali izobraževanju vse življenje.

*...toda
demografski
podatki
pomenijo nov
pritisk na naše
evidence
zaposlovanja.*

V okviru hitre gospodarske spremembe in pospešenega staranja prebivalstva nova in boljša delovna mesta niso samo politična ambicija, ampak ekonomska in socialna nuja. V naslednjih 50 letih čaka Evropo tako velik demografski prehod, kot še nikoli doslej. Tekoča demografska gibanja kažejo na absolutni upad aktivnega prebivalstva. Poleg pomembnih socialnih sprememb bo ta prehod povzročil tudi velikanski pritisk na naše sisteme pokojninskega zavarovanja in socialne varnosti in bo, če ne bo nadzorovan, zaustavil morebitno stopnjo rasti na bornem 1 % letno. Še več, število prebivalstva v nekaterih naših državah članicah bi se lahko dramatično skrčilo. Komisija bo sprejela zeleno knjigo in z njo sprožila obravnavo tega demografskega izziva, da bi tako ugotovila, katere javne politike bi se lahko uporabile pri njegovem reševanju.

Komisija bo kot sestavni del nove Lizbonske strategije predlagala **revizijo evropske strategije zaposlovanja v letu 2005**, pri čemer se bo opirala na lizbonski akcijski načrt.

3.4.1. Pritegnimo več ljudi v delovno razmerje in posodobimo sisteme socialne zaščite

*Več ljudi
moramo
pritegniti med
zaposlene...*

Medtem ko bi bilo treba vprašanje nizke rodnosti v Evropi ustrezno obravnavati kot del dolgoročne politike, pa je **višja stopnja zaposlenosti najmočnejše sredstvo spodbujanja gospodarske rasti in socialne vključenosti**. Gre za to, da se z dejavno politiko trga dela in ustreznimi spodbudami pritegne in zadrži več ljudi na trgu dela. Da bi se pritegnilo ljudi iz nezaposlenosti ali nedejavnosti nazaj v delovno razmerje in da bi se ustvarile spodbude, zaradi katerih bi ljudje dlje ostali med zaposlenimi, bo treba posodobiti sisteme socialne zaščite. Še vedno ni v celoti izkoriščen ogromni potencial žensk na trgu dela. Socialni partnerji bi se morali zavezati, da bodo odpravili razliko v plačah med spoloma.

*...in oblikovati
pravo politiko za
mlade in starejše
delavce.*

Potrebni so tudi ukrepi za **mlade ljudi**, pri katerih se Evropa še vedno srečuje z veliko strukturno nezaposlenostjo in visoko stopnjo osipa med šolanjem, in za starejše ljudi, ki pri starosti 55 let še vedno v velikem številu izstopajo iz trga dela. Mnogim ljudem je tudi težko uskladiti delo in družinsko življenje. Pomemben prispevek pri reševanju te težave bi lahko bila zlasti zagotovitev boljših in cenovno ustrežnejših zmogljivosti otroškega varstva. Ključna je tudi vloga zakonitega priseljevanja, ki bo preprečilo, da bi v pomembnih segmentih trga dela vladalo pomanjkanje posebnih spretnosti in znanj ter neusklajenost med ponudbo in povpraševanjem.

EVROPSKA MLADINSKA POBUDA

V pismu z dne 29. oktobra 2004 so voditelji Francije, Nemčije, Španije in Švedske dali v obravnavo predlog za Evropski pakt za mlade, ki se osredotoča na zmanjševanje nezaposlenosti mladih in lažji vstop na trg dela. Osrednja prвина pobude je iskanje novih možnosti za usklajevanje dela in družinskega življenja.

Področja politike, predstavljena v tem sporočilu, obsegajo številne ukrepe, ki so osrednjega pomena za sproščanje potenciala mladih. Ti ukrepi bodo pomembne prvine v revidirani evropski strategiji zaposlovanja in bodo podprti s sredstvi EU, predvsem iz Evropskega socialnega sklada. Skupno so ti ukrepi prava evropska mladinska pobuda:

- Poglavje politike „Pritegnimo več ljudi v delovno razmerje in posodobimo sisteme socialne zaščite“ predlaga ukrepe za zmanjševanje nezaposlenosti mladih, kot so denimo boljše poklicno usposabljanje in razvoj vajeništva, in ukrepe, ki naj zagotovijo, da bodo nezaposleni mladi ljudje deležni posebne pozornosti dejavne politike trga dela. V tem poglavju so tudi ukrepi, ki naj bi zagotovili boljše varstvo otrok in večjo skrb za starejše in invalidne ljudi in ki bodo skupaj s podaljšanjem starševskega dopusta za očete prispevali k večji usklajenosti dela in družinskega življenja.
- V poglavju politike „Z boljšo izobrazbo in boljšimi spretnostmi in znanji povečajmo naložbe v človeški kapital“ je posebej za mlajšo generacijo navedenih več ukrepov, ki naj bi tej skupini prinesli človeški kapital ter spretnosti in znanja, potrebna v dinamičnem in na znanju temelječem gospodarstvu. Zgledi takih ukrepov so večja in boljša učinkovitost naložb v izobraževanje; manj zgodnjega zaključevanja šolanja in učencev s slabim uspehom ter številčnejši vpis za študij matematike, naravoslovnih ved, tehnologije in tehniških ved.
- Ukrepi iz poglavja „Povečajmo in izboljšajmo naložbe v raziskave in razvoj“ – v povezavi s sposobnostjo povečati obseg človeškega kapitala v gospodarstvu – **odpirajo nove možnosti poklicnega napredovanja** in bodo tudi ugodni za mlajše generacije.

Posodobitev sistemov socialne varnosti je prav tako pomembna.

Države članice bi morale **posodobiti sisteme socialne varnosti** (predvsem sisteme pokojninskega zavarovanja in zdravstvenega varstva) in okrepiti svoje politike zaposlovanja. Cilj držav članic bi moral biti, da s svojimi politikami zaposlovanja pritegnejo več ljudi v delovno razmerje (predvsem z davčno reformo in reformo socialnih nadomestil, ki bi odpravili pasti nezaposlenosti in plač, z boljšo uporabo dejavnih politik trga dela in s strategijami dejavnega staranja);

da izboljšajo prilagodljivost delavcev in podjetij, predvsem z oblikovanjem plač v skladu z rastjo produktivnosti in z večjimi naložbami v človeški kapital. Pri doseganju tega cilja bo odločilni dejavnik podaljšanje števila let zdravega življenja.

Države članice bi morale določiti nacionalne cilje pri zaposlovanju...

Komisija predlaga, da v svojih nacionalnih programih Lizbonske strategije **države članice določijo nacionalne ciljne stopnje zaposlenosti za leti 2008 in 2010** in natančno prikažejo, katere instrumente politike nameravajo uporabiti za uresničitev cilja. Pri izbiri najučinkovitejših instrumentov bodo državam članicam v pomoč smernice zaposlovanja in Komisija bo na podlagi tega pripravila presojo doseženega napredka v svojem letnem strateškem poročilu.

Prostovoljne pobude podjetij v obliki družbeno odgovornega ravnanja gospodarskih družb lahko odločilno prispevajo k trajnostnemu razvoju, pri tem pa večajo inovativnost in konkurenčnost Evrope.

...za kar je potrebna podpora socialnih partnerjev.

Od socialnih partnerjev se nenazadnje pričakuje tudi, da pospešujejo vključevanje ljudi, ki so izključeni iz trga dela, tudi mladih. To ne bo zgolj prispevalo k boju proti revščini, ampak bo tudi zagotovilo večjo zaposlenost ljudi.

3.4.2. Povečajmo prilagodljivost delavcev in podjetij ter prožnost trgov dela

Visoka stopnja prilagodljivosti bo povečala našo storilnost in pomagala ljudem do zaposlitve.

V naglo spreminjajočih se gospodarstvih je **visoka stopnja prilagodljivosti prav tako ključen dejavnik pospešene rasti produktivnosti in lažjega ustvarjanja delovnih mest v hitro rastočih sektorjih**. Nova podjetja ter majhna in srednje velika podjetja so v Evropi čedalje pogostejši glavni vir novih delovnih mest in gospodarske rasti. Večja prožnost, povezana z varnostjo, bo mogoča samo ob večji sposobnosti delavcev in podjetij, da predvidijo, sprožijo in se prilagodijo spremembi. Večja prilagodljivost bi morala tudi pomagati zagotoviti, da rast stroškov dela in plač ostane skladna z rastjo produktivnosti v cikličnem obdobju in da odraža položaj na trgu dela. Ob upoštevanju razlik med institucijami trga dela in delovanjem trgov dela postane jasno, da se politika enakega vatla za vse ne bi obnesla in bi lahko učinkovala neproduktivno. Države članice bodo morale same oblikovati najustreznejšo povezavo politik.

Odstraniti moramo ovire za mobilnost.

Komisija se bo posebnih težav lotila tako, da bo pripravila predloge za **odpravo ovir za mobilnost delovne sile**, ki izhajajo iz sistemov pokojninskega zavarovanja, in si prizadevala za uskladitev politike dovoljevanja vstopa ekonomskim migrantom. Prav tako izjemno pomembni so tudi sprejetje predlagane zakonodaje za pospeševanje mobilnosti v strokah, sprejetje evropskega okvira kvalifikacij leta 2006 in spodbujanje enakih možnosti (preoblikovani predlog).

3.4.3. Vlagajmo več v človeški kapital z boljšo izobrazbo, spretnostmi in znanji

Več vlaganj v izobraževanje, spretnosti in znanje je naslednji dejavnik.

Strukturne spremembe, večja udeležba na trgu dela in rast produktivnosti zahtevajo **stalno vlaganje v visoko kvalificirane in prilagodljive delavce**. Gospodarstva s kvalificiranimi delavci imajo večjo sposobnost razvijanja in učinkovitega izkoriščanja novih tehnologij. Na področju izobrazbenih ravni Evropa ne dosega stopnje, ki bi bila potrebna za zagotovitev, da so kvalificirani delavci na voljo na trgu dela in da nastaja novo znanje, ki se potem širi po gospodarstvu. Tudi poudarjanje vseživljenjskega učenja in znanja odraža spoznanje, da dvig ravni izobrazbe in spretnosti pomembno prispeva k socialni koheziji.

Vseživljenjsko učenje je prednostna naloga.

Posodobitev in reforma evropskih sistemov izobraževanja in usposabljanja je predvsem obveznost držav članic. Toda nekatere ključne ukrepe je treba sprejeti na evropski ravni, da bi ta proces hitreje stekel. Predlog za nov **program vseživljenjskega učenja**, ki naj bi po letu 2007 zamenjal sedanjo generacijo programov izobraževanja in usposabljanja, mora zakonodajalec sprejeti do konca leta 2005, da ga bo mogoče učinkovito in pravočasno uvesti. Priskrbeti je treba tudi sredstva, ki bodo ustrezala njegovim ciljem. Države članice morajo izpolniti svojo zavezo in **do leta 2006 uvesti strategije vseživljenjskega učenja**.

Brez finančnih sredstev EU ne bo šlo.

Komisija bo sprostila svoja denarna sredstva in tako podprla cilj novih in boljših delovnih mest. Sredstva strukturnih skladov se že uporabljajo v ta namen, toda denarna sredstva se lahko **združijo samo s sprejetjem predlogov za nov okvirni program za obdobje po letu 2007**. Potrebno je ustrezno financiranje teh politik, ki bi privabilo sredstva iz javnega in zasebnega sektorja na regionalni in nacionalni ravni in podprlo uporabo najboljše prakse.

URESNIČEVANJE LIZBONSKE STRATEGIJE: REFORMA KOHEZIJSKE POLITIKE EU IN VLOGA STRUKTURNIH SKLADOV

Pri naslednji generaciji programov regionalnega razvoja, programih Evropskega socialnega sklada in kohezijskih programih, Komisija predlaga bolj strateški pristop, s čimer bi se zagotovila njihova vsebinska usmerjenost v gospodarsko rast in delovna mesta. Strateške smernice na ravni Skupnosti bo uvedel Svet s sklepom in tako postavil okvir za smernice na ravni posameznih držav članic, o katerih se bo treba pogajati v partnerstvu in pri tem upoštevati razlike med nacionalnimi in regionalnimi potrebami in okoliščinami.

Prihodnji regionalni programi in nacionalni programi zaposlovanja bodo poskušali pridobiti sredstva predvsem v manj bogatih regijah, kjer bodo sredstva Skupnosti osredotočena na:

- razvijanje novih in boljših delovnih mest z vlaganjem v usposabljanje in v odpiranje novih dejavnosti,
- spodbujanje inovacij in rasti na znanju temelječega gospodarstva, in sicer s krepitvijo raziskovalnih zmogljivosti in inovacijskih mrež, vključno z izkoriščanjem novih informacijskih in komunikacijskih tehnologij ter
- povečanje privlačnosti regij z zagotavljanjem infrastrukture.

Tudi politike razvoja podeželja se bodo bolj osredotočile na spodbujanje rasti in odpiranje novih delovnih mest v podeželskih predelih. V celoti je treba izkoristiti možnosti, ki jih ponujajo svetovni splet in širokopasovne komunikacije, in tako premagati slabosti neugodne lege.

Za to bi morale poskrbeti države članice v sodelovanju z regijami in mesti.

3.5. Vpliv na gospodarsko rast in delovna mesta

*srednjeročno
in dolgoročno
lizbonska
strategija
prinaša
gospodarsko
rast.*

Ukrepi, določeni v tem sporočilu, se bodo še dopolnili, ko bodo države članice podrobneje oblikovale svoje nacionalne akcijske programe. Medtem ko na tej stopnji torej ni mogoče presoditi učinkov lizbonskega akcijskega programa v celoti, pa je zato na splošno razširjeno spoznanje, da lahko ukrepi, ki jih predvideva ta akcijski program, znatno prispevajo k srednjeročnemu in dolgoročnemu povečanju rasti³.

Spremenimo Evropo v privlačnejši kraj za naložbe in delo

*Enotni trg za
storitve bi
lahko BDP
prinesel
dodatnih 0,6
% in dvignil
stopnjo
zaposlenosti*

Program notranjega trga je eden najboljših zgledov lizbonskega tipa reforme, ki je pomembno vplivala na rast in zaposlovanje. Uresničenje enotnega trga za storitve, na primer, bi lahko srednjeročno povzročilo dvig stopnje BDP za 0,6 % in stopnje zaposlenosti za 0,3 %. Vključitev finančnih trgov bi lahko – srednjeročno do dolgoročno – znižala ceno kapitala za gospodarske družbe EU za okoli 0,5 odstotne točke, kar bi lahko dolgoročno povzročilo dvig stopnje BDP za okoli 1,1 % in dvig

³ Glej „Stroški neuresničene lizbonske strategije. Problemski dokument“, osnutek delovnega dokumenta služb Komisije.

za 0,3 %...

stopnje zaposlenosti za 0,5 %.

Znanje in inovativnost za gospodarsko rast

*... vlaganje v
znanje in
izobraževanje
bi povečalo
našo zmožnost
inovativnosti...*

Z vlaganjem v znanje bi se morala povečati inovativnost EU ter njeno zmožnost izdelovanja in uporabe novih tehnologij. Povečanje deleža BDP za vlaganje v raziskave in razvoj z 1,9 % na 3 % (da bi tako do leta 2010 dosegli lizbonski cilj) bi povzročilo, da bi se stopnja rasti BDP do leta 2010 povečala za 1,7 %. Prav tako je treba vlagati v človeški kapital, saj so prav visoko kvalificirani ljudje najboljše pripravljeni za delo z najbolj donosnim kapitalom in za uvajanje organizacijskih sprememb, ki ustrezajo novim tehnologijam. S povečanjem povprečne stopnje izobrazbe delovne sile za eno leto bi se lahko letna stopnja rasti BDP EU povečala za 0,3 do 0,5 odstotkovnih točk.

*...in pravi
pristop do
zaposlovanja
bi lahko
dvignil stopnjo
zaposlenosti
za 1,5 %..*

Ustvarimo nova in boljša delovna mesta

Izboljšanje politike zaposlovanja, ki je opazno v zadnjih letih, je večje v tistih državah, ki so izvedle reforme, namenjene povečanju stopnje udeležbe na trgu dela in boljšemu načrtovanju dejavnih politik trga dela ter davčnega in socialnega sistema. Študije kažejo, da lahko take reforme dvignejo stopnjo udeležnosti na trgu dela za 1 ½ odstotne točke, skupaj z zmernejšo plačno politiko pa lahko zmanjšajo stopnjo nezaposlenosti za 1 %.

*Narava
posameznih
korakov krepí
učinek drug
drugega, kar
pomeni, da bi
bil skupni
učinek lahko
še močnejši.*

Kot je razvidno iz zgornjih primerov, bi lahko imeli posamezni ukrepi, predvideni z lizbonskim akcijskim načrtom, znaten pozitiven ekonomski učinek. Toda strategija je celovit paket reform, ki medsebojno krepí učinek. Po razpoložljivih ocenah sodeč bi bilo popolnoma razumno pričakovati, da bi celoten lizbonski akcijski program, potem ko bi bile uresničene vse njegove posamezne prvine, dvignil sedanjo morebitno stopnjo rasti EU in jo približal ciljnim 3 %. Z najmanj 6 milijoni novih delovnih mest do leta 2010 bi se povečala tudi zaposlenost.

4. S PARTNERSTVOM DOGOSPODARSKE RASTI IN DELOVNIH MEST

*Preoblikujemo
načine
uresničevanja
Lizbonske
strategije...*

Čeprav je bilo nekaj napredka pri doseganju ciljev, postavljenih na lizbonskem zasedanju Evropskega sveta leta 2000, pa so vtisi zelo različni. Največji izziv, pred katerim stojimo na pol poti do leta 2010, je torej odprava izvedbenega primanjkljaja. Preoblikovati moramo postopek uresničevanja ciljev, ki je postal prezapleten in slabo razumljen. Pomeni veliko birokracije in zelo malo pravih dejavnosti. Meja med dolžnostmi na ravni držav članic in na ravni Evropske unije se je zameglila. Posledica je omejena odgovornost.

... z enim samim nacionalnim lizbonskim programom za rast in delovna mesta...

Komisija kot rešitev predlaga popolno spremembo načina izvajanja prenovljene Lizbonske strategije.

... s predstavnikom ali predstavnico za Lizbonsko strategijo v nacionalnih vladah...

- **En sam nacionalni akcijski program za rast in delovna mesta**, ki bi ga nacionalne vlade sprejele po razpravi v svojih parlamentih, bi z vključitvijo socialnih partnerjev in civilne družbe pri pripravi nacionalnega lizbonskega programa pripomogel h krepitvi odgovornosti in legitimnosti na nacionalni ravni. Ta program določi ukrepe in cilje reforme, ki ustrezajo razmeram v posameznih državah članicah. Vlade bi ga morale pripraviti in sprejeti po obravnavi v nacionalnih parlamentih.
- **Države članice imenujejo predstavnika ali predstavnico za Lizbonsko strategijo na vladni ravni**, ki bo pooblaščen/-a za usklajevanje različnih prvin strategije in za predstavitev lizbonskega programa.

...z eno samo obliko poročanja...

- **Nacionalni lizbonski programi** za rast in delovna mesta bi postali glavno orodje poročanja o ukrepih na področju gospodarstva in zaposlovanja v okviru Lizbonske strategije. To bo močno poenostavilo nepreglednost poročil, predvidenih po odprti metodi usklajevanja, ki jo bo Komisija pregledala.

...ob lizbonskem programu na ravni EU in...

- **Na ravni Unije so prednostne naloge** opredeljene in navedene v samostojno objavljenem Lizbonskem akcijskem programu Skupnosti. Potrebno je soglasje glede njihovega pomena, ki bo omogočilo hiter potek sprejemanja odločitev in njihovega poznejšega izvajanja.

...en sam celosten paket usklajevalnih mehanizmov za področje gospodarstva in zaposlovanja.

- Poenostavitev oblike poročanja bi se na ravni EU odrazila z združitvijo obstoječih mehanizmov usklajevanja za področje gospodarstva in zaposlovanja, ki temeljijo na Pogodbi (v skladu s Splošnimi smernicami za gospodarsko politiko in Smernicami za zaposlovanje): in sicer v letnem strateškem poročilu, ki se bo objavljalo vsako leto januarja.

Države članice morajo pokazati svojo zavezanost strategiji.

Države članice Uresničevanje ciljev je Ahilova peta Lizbonske strategije. Predlogi za izboljšanje mehanizma uresničevanja bi lahko odpravili veliko težav. Vendar se ne bodo obnesli, če v državah članicah ne bo resnične zavezanosti.

Vloge bodo jasno opredeljene tudi na evropski ravni.

Evropski svet določa smer...

Evropski svet bi bil v celoti odgovoren za usmerjanje procesa. Zaradi celovitega pristopa pri sprejemanju smernic za nacionalne programe za rast in delovna mesta in poenostavljenega poročanja držav članic o izvajanju bo usmerjanje s strani Evropskega sveta lahko še močnejše.

...pri čemer se opira na mnenje Evropskega

Evropski parlament bi bil tudi udeležen z izražanjem mnenja o letnem strateškem poročilu, ki bi ga Svet moral upoštevati. Predsedniki Parlamenta, Sveta in Komisije bi se lahko še naprej redno sestajali, tudi še pred

<i>parlamenta...</i>	spomladanskim zasedanjem Evropskega sveta, in opredelili nadaljnji zakonodajni postopek za zakonske predloge v zvezi z lizbonskim programom Skupnosti. Komisija bo Evropski parlament tudi redno obveščala o svojih analizah doseženega napredka in o ukrepih, ki so jih sprejele države članice.
<i>...Komisija pa je gibalno procesa.</i>	Komisija bi podpirala države članice pri oblikovanju njihovih lizbonskih programov ter z ustreznimi strukturami olajšala ta postopek. Ocenila bi cilje in ukrepe, ki so jih sprejele države članice, opozorila na osnovne težave in s pomočjo svojega letnega strateškega poročila zagotavljala, da bi Unija ostala na pravi poti. Poleg tega bi s pooblastili, ki jih ji daje Pogodba, zagotovila pravilen prenos zakonodaje in izpolnjevanje lizbonskih obveznosti držav članic.
<i>Socialnim partnerjem bi morali nameniti posebno vlogo.</i>	Zelo pomembna bo tudi vloga socialnih partnerjev. Njihova podpora bo ključna na področjih, kot so recimo dejavne politike trga dela, vseživljenjsko učenje in predvidevanje reorganizacije v industrijskih sektorjih. Zato jih Komisija vabi, naj pripravijo svoje večletne lizbonske programe za rast in delovna mesta in pri tem uporabijo pooblastila, ki jim jih daje Pogodba. Redno tripartitno zasedanje bi moralo biti namenjeno oceni doseženega napredka in izmenjavi najboljših praks med državami članicami. Partnerstvo za rast in delovna mesta je torej popolnoma skladno z željami partnerstva po spremembi, ki so jo socialni partnerji sprejeli na tripartitnem zasedanju marca 2004.
<i>Ta novi triletni cikel se začne leta 2005.</i>	Ta novi triletni cikel bi se začel leta 2005 z novimi in bolj splošnimi smernicami za gospodarstvo in zaposlovanje, ki bi državam članicam omogočile, da svoje nacionalne lizbonske programe priredijo po svoji meri in tako zadostijo svojim nacionalnim razmeram. Revizija bi se izvedla leta 2008. Natančen pregled novega pristopa pri upravljanju je objavljen ločeno.
<i>To oblikuje ustroj našega partnerstva in zagotovi uresničitev spremembe...</i>	Skratka, predlogi za boljše delovanje partnerstva pri uresničevanju ciljev glede rasti in delovnih mest temeljijo na jasni dodelitvi pristojnosti, kar omogoča vsem udeleženi dejavnikom, da si lastijo svoj delež odgovornosti za ukrepe v njihovi pristojnosti. Ta novi pristop odpravlja številčno nepreglednost obstoječih obveznosti poročanja. Predvsem se ne osredotoča več na usklajevanje, ki je potekalo z večstranskimi razpravami med 25 državami članicami in Komisijo glede posameznih tem politik (odprta metoda usklajevanja), ampak na dvostranske poglobljene dialoge med Komisijo in državami članicami o nacionalnih akcijskih programih, ki temeljijo na zavezanosti držav članic. Ta dialog poteka v okviru obstoječih orodij usklajevanja gospodarske in zaposlovalne politike, ki temeljijo na Pogodbi – splošne smernice za gospodarsko politiko in smernice za zaposlovanje.
<i>...kar nam bo omogočilo požeti sadove usklajenega delovanja na različnih področjih in na</i>	Ta pristop nam bo nenazadnje omogočil uživati resnične sinergije delovanja na različnih ravneh partnerstva in graditi na dopolnjevanju z državami članicami in med njimi. Države članice bodo na primer potrdile nacionalne ciljne izdatke za raziskave in razvoj v svojih lizbonskih programih in določile ukrepe, ki jih nameravajo izvesti. Na ravni Skupnosti sedmi okvirni program predlaga podvojitev izdatkov za raziskave in razvoj in predvideva številne

različnih ravneh.

ukrepe, ki naj v državah članicah olajšajo vlaganja v raziskave in razvoj. Na podlagi nacionalnih lizbonskih programov bo Komisija torej lahko letno ocenjevala napredek pri doseganju ciljnih 3 % BDP za vlaganje v raziskave in razvoj v celotni Uniji, lahko bo pripravljala vse potrebne predloge za prilagoditev instrumentov politike, pošiljala državam članicam povratne informacije in, če bo potrebno, poročala o resnih težavah Evropskemu svetu.

Obveščanje ljudi o Lizbonski strategiji je pomemben korak pri ustvarjanju občutka zavezanosti na vseh ravneh vlade.

*Ljudje morajo
predvsem
razumeti, zakaj je
Lizbonska
strategija
pomembna...*

Navajanje razlogov za reformo se ne bo končalo s tem poročilom niti ne z uvedbo partnerstva za gospodarsko rast in delovna mesta na marčevskem zasedanju Evropskega sveta. Treba si je namreč prizadevati, da ambiciozni načrt za reformo Lizbonske strategije pospremi pojasnitev izzivov, pred katerimi stojimo. Razloge za reformo je treba vedno znova navajati, da bi tako ustvarili občutek nuje in pokazali, da se znamo odzvati – na prepoznaven, evropski način. Toda za jasno razumevanje tega sporočila si je treba resnično in trajno prizadevati.

*...in to je treba
pojasniti tako na
ravni EU kot na
nacionalni ravni.*

To mora biti naloga vseh evropskih institucij. Toda največjo odgovornost imajo države članice, ki lahko sporočilo prilagodijo nacionalnim težavam in nacionalnim razpravam. Vključiti se morajo vsi, ki imajo korist od uspešnosti Evrope – nacionalni parlamenti, regije, mesta in podeželske skupnosti ter civilna družba. Komisija bo obravnavala ta načrt za rast in delovna mesta kot osrednjo prednostno nalogo sporočanja v svojem mandatu.